

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувачка ступеня доктора філософії **Жердєва Олена Олександрівна, 1997 року народження, громадянка України**

освіта вища: у **2021 році** закінчила Запорізький національний університет за спеціальністю **«Право»** (диплом магістра).

З **листопада 2023 року** по сьогоднішній день здобувач Національної академії внутрішніх справ, виконала акредитовану освітньо-наукову програму **Національної академії внутрішніх справ**.

На сьогодні старший науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблем криміналістичного забезпечення та судової експертології ННЕКІ академії.

Разова спеціалізована вчена рада утворена наказом **Національної академії внутрішніх справ** від **«02» квітня 2026 року № 421**, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради - **Юлії Черноус**, доктора юридичних наук, професора, професора кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ;

Рецензентів - **Андрія Антощука**, кандидата юридичних наук, доцента, завідувача кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ;

Миколи Гелемея, кандидата юридичних наук, доцента, провідного наукового співробітника відділення організації наукової роботи здобувачів вищої освіти відділу організації наукової діяльності Національної академії внутрішніх справ.

Офіційних опонентів - **Олега Шкути**, доктора юридичних наук, професора, заступника начальника відділу організації наукової діяльності – завідувача відділення організації наукової роботи Одеського державного університету внутрішніх справ;

Сергія Абламського, кандидата юридичних наук, доцента, начальника відділу організації наукової діяльності Харківського національного університету внутрішніх справ.

на засіданні **«28» травня 2026 року** прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань **«Право»** **Жердєвій Олені Олександрівні** на підставі публічного захисту дисертації **«Розслідування жорстокого поводження з військовополоненими та цивільним населенням»** за спеціальністю 081 **«Право»**.

Дисертацію виконано в **Національній академії внутрішніх справ, МВС України, м. Київ.**

Науковий керівник – **Артем Шевчишен**, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри кримінального процесу Національної академії внутрішніх справ.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису. На основі використання наукового доробку українських і закордонних учених, вивчення й узагальнення матеріалів судової практики, узагальнення даних проведеного опитування практичних працівників, з огляду на положення чинного Кримінального процесуального кодексу (КПК) України, сформульовано низку положень і висновків, важливих для підвищення ефективності практики розслідування жорстокого поводження з військовополоненими та цивільним населенням. У дисертації аргументовано також деякі положення, що становлять наукову новизну, а саме:

вперше з метою нормативного закріплення особливостей доказування в кримінальних провадженнях про воєнні злочини, зокрема жорстоке поводження з військовополоненими та цивільним населенням, а також забезпечення належності й допустимості відповідних доказів, пропонуємо внести такі зміни до Кримінального процесуального кодексу України:

1) доповнити ст. 91 положеннями, якими передбачити спеціальні обставини, що підлягають доказуванню в кримінальних провадженнях щодо воєнних злочинів, а саме: факт існування міжнародного або неміжнародного збройного конфлікту; захищений статус потерпілих осіб (військовополонені, цивільне населення); зв'язок протиправних дій із збройним конфліктом; системний або поширений характер жорстокого поводження; а також підпорядкованість підозрюваних військовому чи окупаційному командуванню;

2) доповнити КПК України новою ст. 65-1, якою визначити особливий процесуальний статус підозрюваного, що має статус військовополоненого, з огляду на положення міжнародного гуманітарного права та Женевських конвенцій (ЖК). Запровадження цієї норми має на меті забезпечення чіткої регламентації процесуальних гарантій такої особи, заборону будь-яких форм примусу чи нелюдського поводження, а також визначення обов'язкових умов проведення слідчих (розшукових) дій за її участю, що сприятиме допустимості отриманих доказів у національному та міжнародному кримінальному провадженні;

3) внести зміни до ст. 99, передбачивши можливість використання цифрових матеріалів та аналітичних продуктів як документів, отриманих від міжнародних організацій, іноземних правоохоронних органів, спеціалізованих міжнародних місій і з відкритих джерел (OSINT), за умови підтвердження їх походження, цілісності, автентичності та можливості процесуальної перевірки;

вперше обґрунтовано концепцію «розширеного предмета доказування» у кримінальних провадженнях про жорстоке поводження з військовополоненими та цивільним населенням, відповідно до якої із встановленням фактичних обставин конкретного епізоду злочину самостійного доказового значення набувають: контекст збройного конфлікту, захищений статус потерпілих осіб, системний або поширений характер насильства, функціонування командної вертикалі та зв'язок дій виконавців із воєнною або окупаційною політикою держави-агресора, що дає

змогу відмежувати воєнні злочини від загальнокримінальних правопорушень і забезпечує чітку кримінально-правову кваліфікацію;

вперше сформульовано криміналістично обґрунтований підхід до використання цифрових матеріалів відкритого походження (OSINT), матеріалів міжнародного документування й аналітичних продуктів у доказуванні воєнних злочинів, згідно з яким такі дані розглядають не як самостійні процесуальні докази, а як похідні джерела доказової інформації, що набувають доказового значення лише у взаємозв'язку з традиційними слідчими (розшуковими) діями, експертними дослідженнями та показаннями учасників кримінального провадження, за умови забезпечення їх автентичності та процесуальної відтворюваності.

За своїм змістом дисертація відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами), Вимогам до оформлення дисертації, затверджених наказом міністерства освіти та науки України від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами).

Здобувачка має 12 наукових публікацій за темою дисертації, серед яких чотири статті – у виданнях, включених МОН України до переліку наукових фахових з юридичних наук, вісім тез наукових доповідей на науково-практичних заходах. У наукових публікаціях у повній мірі обґрунтовуються отримані наукові результати відповідно до поставленої мети:

1. Бурнос О. О. Актуальні питання використання знань судової медицини під час розслідування жорстокого поводження з військовополоненими та цивільним населенням. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2024. Вип. 82. Ч. 3. С. 59–64. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.82.3.9>

2. Бурнос О. О. Способи вчинення жорстокого поводження з військовополоненими та цивільним населенням. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. № 3. С. 510–515. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.03.89>

3. Бурнос О. О. Ключові аспекти взаємодії правоохоронних органів під час розслідування воєнних злочинів. *Українська поліцейстика: теорія, законодавство, практика*. 2024. № 3 (11). С. 23–28. DOI: <https://doi.org/10.32782/2709-9261-2024-3-11-4>

4. Грига М.А., Бурнос О. О. Документування жорстокого поводження з військовополоненими та цивільним населенням: ускладнення та виклики. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е. О. Дідоренка*. 2024. № 1 (105). С. 266–279. DOI: <https://doi.org/10.33766/2786-9156.105.266-279>

У дискусії взяли участь члени разової спеціалізованої вченої ради та висловили зауваження:

Офіційний опонент – доктор юридичних наук, професор **Шкута Олег Олегович**, Одеський державний університет внутрішніх справ, заступник начальника відділу організації наукової діяльності – завідувач відділення організації наукової роботи, виступив без зауважень.

Офіційний опонент – кандидат юридичних наук, доцент **Абламський Сергій Євгенович**, Харківський національний університет внутрішніх справ, начальник відділу організації наукової діяльності, виступив без зауважень.

Рецензент – кандидат юридичних наук, доцент **Антощук Андрій Олександрович**, Національна академія внутрішніх справ, завідувач кафедри криміналістики та судової медицини, виступив без зауважень.

Рецензент – кандидат юридичних наук, доцент **Гелемей Микола Олегович**, Національна академія внутрішніх справ, провідний науковий співробітник відділення організації наукової роботи здобувачів вищої освіти відділу організації наукової діяльності, виступив без зауважень.

Голова ради – доктор юридичних наук, професор **Чорноус Юлія Миколаївна**, Національна академія внутрішніх справ, професор кафедри криміналістики та судової медицини, виступила без зауважень.

Результати відкритого голосування: «За» 5 членів ради, «Проти» — членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує **Жердевій Олені Олександрівні** ступінь доктора філософії з галузі знань «Право» за спеціальністю **081 «Право»**

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої вченої ради

Юлія Чорноус
Юлія ЧОРНОУС
Підпис заступника
голови
Відділення разової
вченої ради
з криміналістики та
судової медицини
НАА
ВКЗ